

Alkotmánybíróság
Budapest

Ügyszám: IV/1295-3/2020.

Dr. Bitskey Botond főtitkár Úr !

ALKOTMÁNYBÍROSÁG	
Ügyszám: IV/ 0 1 2 9 5 - 4 / 2020	
Érkezett: 2020 NOV 17.	
Példány: /	Küldőiroda:
Melléklet: db	✓

Tisztelt Alkotmánybíróság, Tisztelt Főtitkár Úr !

Fenti számon 2020. október 14.-én kézhez vett levelükre a rendelkezésre álló törvényes határidőn belül az alábbi nyilatkozatot teszem.

A korábban benyújtott alkotmányjogi panaszomat változatlanul fenntartom, azt – felhívásukra – az alábbiakkal egészítem ki.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy alábbiak alapján állapítsa meg

- a Zalaegerszegi Járásbíróság 30.Szk.1316/2019/10. számú végzésének
- a Zalaegerszegi Járásbíróság 5.Szpi.5281/2019/2. számú végzésének
- a Zalaegerszegi Törvényszék Szpif.2/2020/3. számú végzésének

alaptörvény-ellenességét és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azokat semmisítse meg.

Az Alaptörvénynek az alkotmányjogi panaszomban hivatkozott rendelkezései:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

„XXVIII. cikk (7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

A „sérti” azt jelenti, hogy a jogorvoslat szabályainak azt kellett volna számomra lehetővé és a jogorvoslati fórumra nézve kötelezővé tenniük, hogy az orvoslási kérelmet a döntés hibás, törvénysértő (megalapozatlan) volta miatt teljesítsék.

Sérültek azok a törvényi garanciák, amelyek lehetővé tették volna számomra, hogy megfelelő terjedelemben bizonyítást kezdeményezhessek, ez a fegyverek egyenlőségével is ellentétes.

A Törvényszék az elsőfokú bíróságot nem kötelezte új eljárásra, ezáltal engem elzárt a bizonyítás lehetőségétől, illetve a Járásbírósági döntéssel szembeni érdemi jogorvoslat elől. Megítélésem szerint a felülvizsgálati eljárásban a megvalósult szabálysértések orvosolhatóak lettek volna, de az elsőfokú eljárás megismétlése elengedhetetlen lett volna.

Érdekeim jelentős sérelmét látom abban, hogy ügyemben a közigazgatás joghoz kötöttsége, az egyes jogintézmények kiszámíthatósága nem érvényesült.

A bírói döntések nem állnak összhangban a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal, mivel az elsőfokú eljárásban elkövetett jogsértések, mely ellen fellebbezéssel éltem, kihatottak az ügy érdemére, azok a másodfokú eljárás során orvosolhatóak lettek volna. Továbbá sérült a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogom amiatt, hogy a Törvényszék a jogerős elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésével nem rendelt el új elsőfokú eljárást, hanem maga hozott érdemi határozatot.

A perújítási kérelmemet és az ellene tett fellebbezésemet is azzal utasították el, hogy nincs új bizonyíték. Ha lett volna teljeskörű, mindenre kiterjedő bizonyítási eljárás, akkor lett volna új bizonyíték, de ezt egyik eljáró bíróság sem vette figyelembe.

A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog magában foglalja a jogomat arra, hogy az engem hátrányosan érintő egyedi intézkedések meghozatala előtt meghallgassanak, indítványaimat figyelembe vegyék, megvizsgálják, de ez nem történt meg.

Az elvek összefüggésben állnak a jó közigazgatás fogalmával, valamint a közigazgatási eljárásjog közös európai elveivel. Elvként érvényesülnie kellett volna a pártatlan, részrehajlás nélküli ügyintézésnek, a jogegyenlőségnek, valamint a tisztességes ügyintézés követelményének. A tisztességes bírósági eljárás alapvető követelménye, hogy a bíróság az eljárása során köteles megtartani és másokkal is megtartatni a jogszabályi rendelkezéseket.

A joggyakorlat a tisztességes eljáráshoz való jogot a bírósági eljárásokkal kapcsolatosan is nevesítette. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése eljárási természetű alapjog, amely az eljárás egészének minőségére vonatkozik.

A tisztességes eljáráshoz való jog lényege, hogy az „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.”

Az Alaptörvény XXVIII. cikke alapjogaként ismeri el a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot. Az alapjogi védelem kiterjed többek között a részrehajlás nélküli, tisztességes, észszerű határidőn belüli ügyintézésre.

A bíróság a jogalkalmazás során, a konkrét eljárásában nem hagyhatja figyelmen kívül az ügyfél jogait, egyidejűleg kell teljesítenie közérdekvédelmi és szubjektív jogvédelmi funkcióját. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tartalmazza számos részjogosítvány alapjogi jellegét (pl. a hatósági eljárás időbeli dimenziója, a határozat közlése és a közlés módja, valamint a fegyveregyenlőség).

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben álláspontom szerint az említett eljárási szabálytalanságok kihatottak az ügyem érdemére, viszont másodfokon orvosolhatóak lettek volna, de ennek hiányában az egyáltalán nem áll összhangban a tisztességes eljáráshoz való jog követelményeivel.

A bizonyítékok beszerzéséhez való jog szintén a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog szerves részét képezi, mert a bizonyítékok megismerését követően (másik rendőr meghallgatása) tudtam volna kialakítani a hivatalból indított, felelősséget megállapító eljárásban a védekezésemet.

A nyilatkozattételhez és a védekezéshez való jog érvényesülése feltételezi, hogy megismerhessem a bíróság bizonyítási eljárását, az annak keretében beszerzett bizonyítékokat, amelyekre a bíróság a döntéseit alapozza.

A bizonyítékok beszerzése orvosolhatta volna az abból eredő hátrányokat, azonban annak elmaradása tovább fokozta az ügyféli jogaim sérelmét, az teljes mértékben bekövetkezett.

Mindezekre tekintettel a bizonyítékok beszerzésének joga a nyilatkozattételhez és a védekezéshez való jogon keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog értelmezési tartományához szükségképpen hozzátartozik.

A konkrét eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vétele alapján megállapítható, hogy maximálisan sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogom. A tisztességes eljáráshoz való jog alapján az egyes eljárási garanciák olyan értéket jelentenek, amelyek megszegése vagy be nem tartása kihat az ügy érdemére, az ügy kimenetelétől függetlenül.

A tisztességes eljáráshoz való jogom sérelme bekövetkezett, oksági kapcsolat áll fenn a lényeges eljárási szabálysértés és az ügy konkrét kimenetele között, ezáltal az ügyféli jogok érvényesíthetősége olyan sérelmet szenvedett, mely az eljárás egészét és körülményeit figyelembe véve eléri az alaptörvény-ellenesség szintjét.

A konkrét eljárásban a bizonyítékok beszerzésének elmaradása olyan eljárási szabálysértésnek minősülnek, amelyek érdemben kihatnak – az eljárás kimenetelétől függetlenül – az alapvető ügyféli jogok (pl. az indítványozási, észrevételezési jog) gyakorolhatóságára, ezáltal sérült a tisztességes eljáráshoz való jogom.

Álláspontom szerint az eljáró bíróságok értelmezése nem áll összhangban a tisztességes eljáráshoz való jog követelményeivel. Az elsőfokú eljárásban az engem megillető jogok és az ezek megsértése miatt igénybe vehető jogorvoslati jog nem azonos jogosultságok.

A bizonyítékok bevonása (másik rendőr meghallgatása és a Kúria korábbi határozatának alkalmazása) nélkül lefolytatott elsőfokú eljárást ugyanis önmagában nem az teszi jogszerűvé és tisztességesé, hogy ellene fellebbezhettem és annak alapján sor került a másodfokú eljárás lefolytatására.

A másodfokú eljárás jelen esetben – a teljes felülbírálati jogkörből adódóan is – korigálhatta volna az elsőfokú eljárás hibáit, tévedéseit, azonban erre még kísérlet sem történt.

A másodfokú eljárásban bizonyítékok beszerzésének elmaradása utólag korigálható lett volna abban a tekintetben, hogy utólag is volt lehetőség azok beszerzésére, azonban azok a kapcsolódó ügyféli jogosultságok (az indítványozási, észrevételezési jog) nem pótolhatóak a másodfokú eljárásban.

A bizonyítással kapcsolatos indítványozási és észrevételezési jog éppen azt teszi lehetővé, hogy már az elsőfokú eljárásban ütköztetni lehessen az álláspontokat.

Ezen bizonyítékok beszerzése és velem való megismertetése elmaradt, nem történt meg az elsőfokú eljárásban, a másodfokú eljárásban viszont lett volna rá lehetőség a teljes felülbírálat okán.

Az elsőfokú döntés elleni jogorvoslat pedig az alapvető eljárási jogok korlátozása miatt fogalmilag nem is lehetett volna teljes körű. Az ügyféli jogaim teljes csorbulása emellett a jogorvoslatok számának növekedésével is járt, mely a tisztességes eljáráshoz való jog immanens részét képező észszerű időn belül történő elbírálás követelménye ellen hatott.

A joggyakorlatban a tisztességes bírósági eljáráshoz való joghoz hozzátartozik annak biztosítása, hogy a bíróságok a rájuk vonatkozó határidőket betartsák és ennek túllépését ne az ügyfél terhére, hanem javára értékeljék. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog körébe tartozik a fegyverek egyenlőségének elve is, melytől esetemben alapjaiban meg lettem fosztva.

Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése alaptörvényi kontextusban szoros összefüggést mutat egyes alapelvekkel és alapjogokkal. Ezek közül elsőként az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elve említendő, amelynek része a jogalkalmazás és a közigazgatás törvényhez kötöttsége, valamint a jobbiztonság elve is. A részrehajlás nélkül történő, tisztességes ügyintézés az emberi méltósághoz való jog (Alaptörvény II. cikk), a diszkrimináció-tilalom és az egyenlő bánásmód követelményének bírósági eljárásokra történő konkretizálásaként fogható fel.

Az alaptörvényi rendelkezések értelmezésénél kötelezően figyelembe veendő preambulum (Nemzeti hitvallás) kimondja: „Valljuk, hogy népuralom csak ott van, ahol az állam szolgálja polgárait, ügyeiket méltányosan, visszaélés és részrehajlás nélkül intézi.” A legszorosabb kapcsolat az Alaptörvény XXVIII. cikkében szereplő bírósági eljárási alapjogokkal, alapelvekkel és garanciákkal itt mutatható ki.

A két cikk együttesen jelenti a tisztességes bírósági eljárás követelményrendszerét. A bírósági eljárásokra vonatkozó követelmény az észszerű határidőn belül történő döntéshozatal, amelynek garanciái az eljárási (szabálysértési) törvényben biztosítva vannak, de azt az elsőfokú bíróság kettő alkalommal sem tartotta be (első tárgyalás és a második tárgyalás napjainak kitűzése).

Az Alaptörvény XXVIII. cikk jogot jelent a részrehajlás nélküli, tisztességes (precíz, gondos, méltóságot tiszteletben tartó, egyenlő bánásmódot eredményező), időszerű (eljárási határidők megtartásával folytatott, észszerű időben lezárt) bírósági ügyintézésre. A tisztességes eljárás követelménye a bírósági ügyek intézése során túlmutat az eljárás legalitásán.

Az Alaptörvény XXVIII. cikkének érvényesüléséhez nem elegendő, ha a bíróság betartja az ügy elintézésére irányadó eljárási jogszabályokat, hanem szükséges az is, hogy mind az egyedi ügyintézés, mind az arra irányadó jogszabályok segítsék az ügyféli jogok érvényesülését.

Ellentétesek a tisztességes eljárás követelményével a bírói döntések, mert ellehetetlenítették számomra azt a jogot, hogy jogaim és jogos érdekeim védelmében érdemben felléphessek.

A „jó közigazgatáshoz való jog” érvényesülésének kontrollálásában összekapcsolódik a biztos egyéni alapjogvédő és a közigazgatás hibáit feltáró szerepkör. Az eljárás során az alanyi alapjogom sérelme valósult meg, az eljárási szabálytalanságok visszásságot és jogbizonytalanságot eredményeztek.

Ezen visszásságok:

- az eljárás elhúzódása,
- az eljárási határidők meg nem tartása,
- a beadványaimnak nem megfelelő elbírálása,
- a bizonyítékok beszerzésére vonatkozó kötelezettség figyelmen kívül hagyása,
- a tényállás minden kétséget kizáróan történő tisztázására vonatkozó kötelezettség elmulasztása,
- hibás és téves, ellentmondással terhelt jogértelmezés a gyakorlatban.

A bíróságok kötelesek lettek volna jóhiszeműen, a jogszabályi keretek között a jogaimat és jogos érdekeimet szem előtt tartva eljárni, de ez nem történt meg, teljesen alárendelt helyzetben voltam.

A fegyverek egyenlősége a tisztességes eljárás egyik eleme, megvalósulása és kifejeződése. Lényege, hogy az eljárásbeli felek lehetőségei és esélyei között egyensúly álljon fenn, az eljárásban a felek azonos lehetőségekkel vegyenek részt, s mint ilyen a bíróság előtti egyenlőség elvéhez is kapcsolódik.

A tisztességes eljáráshoz való jog azt biztosítja, hogy a bíróságok tisztességes eljárás keretében döntsenek az eljárás alá vont jogait érintő egyedi ügyekben.

A fegyverek egyenlősége esemben azt a jogomat jelenti, hogy kieszközölhessem az elmaradt tanú megidézését és kihallgatását ugyanolyan feltételek mellett, mint ahogy a másik tanút a bíróság megidézte, illetve meghallgatta. Általánosabban a bíróság és jómagam védelmi jogosítványainak egyenlőségét jelenti a bizonyítás terén.

A védelemhez való jog megköveteli a védelem hatékony érvényesülését és kiterjed jogaim megfelelő gyakorlására. A tisztességes eljárásnak nem vitásan eleme a „fegyverek egyenlősége,” ami biztosítja, hogy a bíróságnak és személyemnek egyenlő esélye és alkalmam legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhassak.

A fegyverek egyenlősége jelenti egyrészt a felek személyes jelenlétét az eljárási cselekmények során, illetve egyes eljárási szereplők (például a rendőr tanúk) egyenlő részvételét. A másik feltétel, hogy az ügyben releváns adatokat a bíróság, illetve mint eljárás alá vont személy ugyanolyan teljességben és mélységben ismerhessem meg.

Ennek elmaradása miatt e jogom korlátozása alkotmányellenes, mivel azt (elmaradt rendőr tanú meghallgatása) nem használhattam fel védelmemben és nem volt olyan szükségesség, amely miatt ily módon az eljárás tisztességes voltát korlátozni kellett volna, de mégis megtörtént.

A joggyakorlat alapján a tisztességes eljáráshoz való jognak része a fegyveregyenlőség elve. Az ügyemben eljáró bíróságoknak a tisztességes eljárásra és a fegyveregyenlőség elvére vonatkozóan a döntéseikben igyekezni kellett volna annak a bizonyos mérlegnek a nyelvét szinkronban tartani, egyensúlyozni a védelem érdekei, illetve az eljárásban betöltött funkcióik között, de ez nem történt meg.

A fegyverek egyenlősége nem számtani egyenlőség, sokkalta inkább az információkhoz (esetemben az elmaradt tanúvallomáshoz) való hozzáférés és ezáltal az eljárási cselekményekben való érdemi részvétel joga, melytől megfosztásra kerültem, így ügyemben teljes mértékben sérült a fegyverek egyenlőségének joga.

Különösen ki kell emelnem, hogy a bíróságok az általuk alkalmazott jogszabály tekintetében nem fordultak a Kúria korábbi határozata kapcsán a Kúriához jogegységi eljárás érdekében, az erre irányuló kifejezett indítványaim ellenére sem. A bírói döntések ezt figyelembe sem vették, mely miatt szintén sérült, pontosabban az előbbieken kifejtettek alapján meg sem valósult a fegyverek egyenlőségének joga.

Úgy vélem ez az eset nem a bírói szakmai megítélés körébe tartozik, az Alaptörvénybe ütközés felismerése fontos és elvárható, számon kérhető szakmai követelmény. Szakmailag azonban mindenképp elvárható és fontos lett volna a kialakult jogbizonytalanság észlelésekor, hogy a bírák ne hagyják ezt az állapotot figyelmen kívül és ne hagyják ennek további fennállását, ezáltal további jogbizonytalanságot is okozva.

 2020. november 12.

Tisztelettel és köszönettel:

